

Monitoring en lessen uit anderhalf jaar CAS 2.0.

Symposium 'Centrale Automatische Sturing Rotterdam'.

Gemeente
Rotterdam

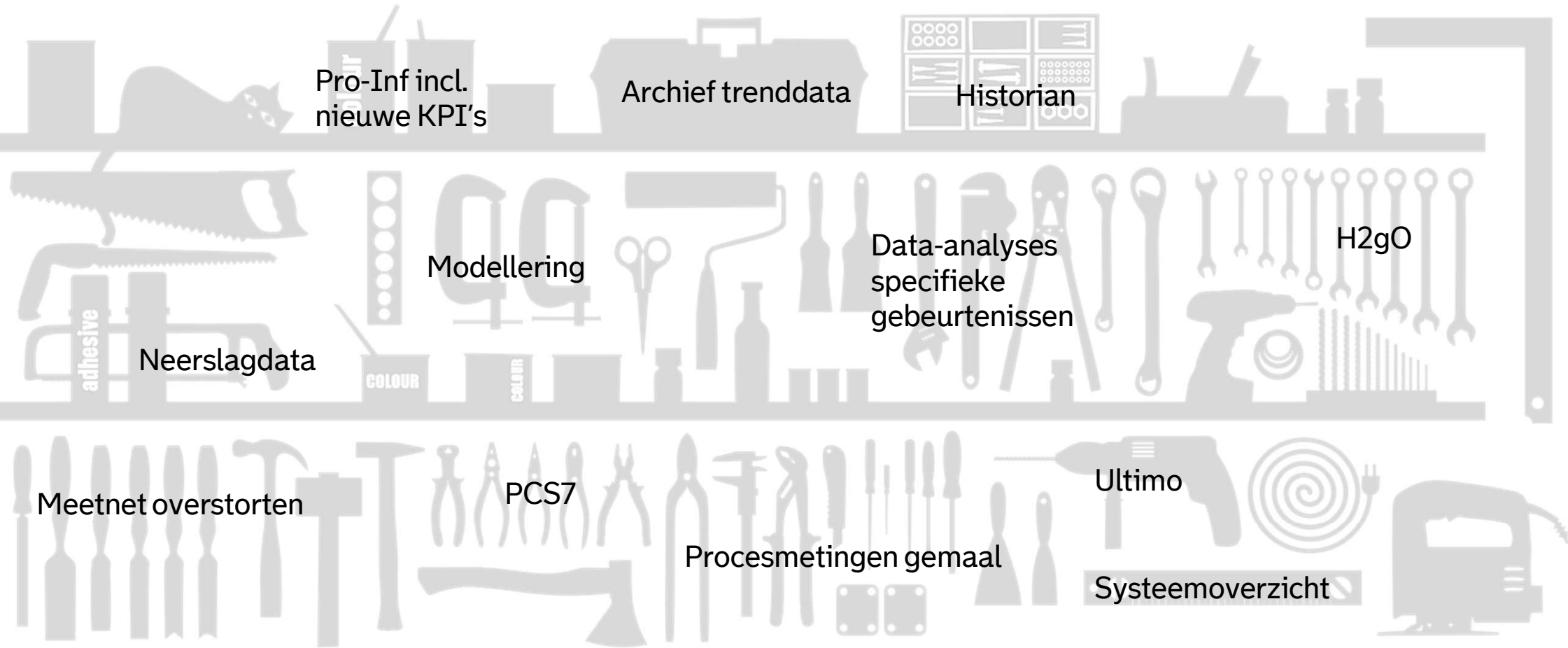

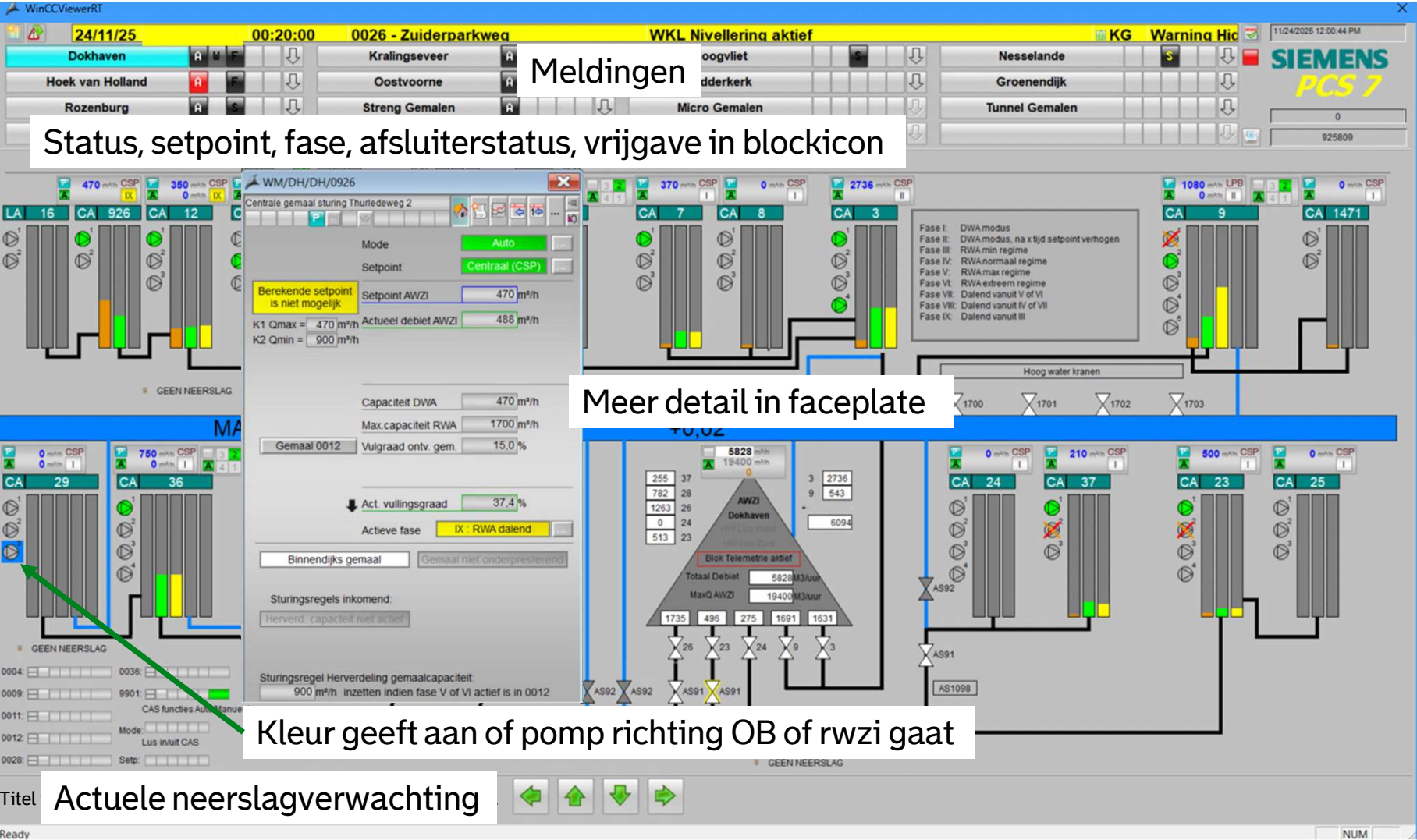
Doet CAS 2.0 wat het moet doen? Worden de doelen bereikt?

Middelen

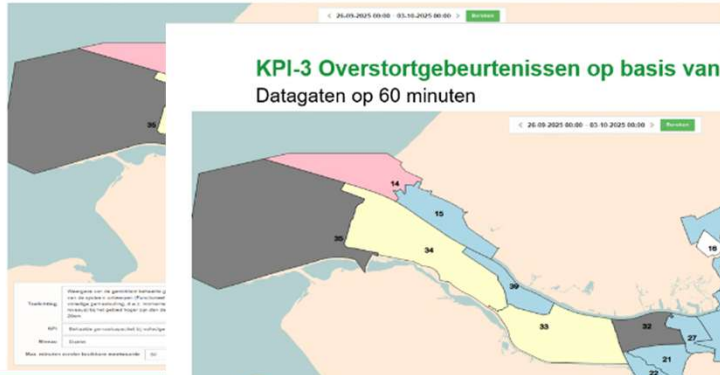

Dagelijkse monitoring in PCS7

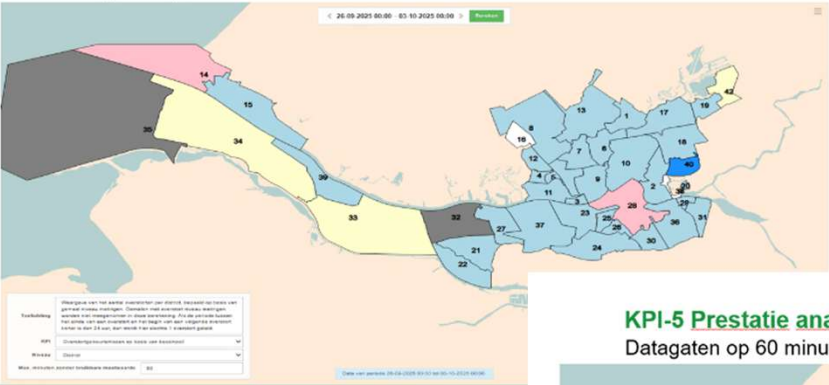

Weekchecks in Pro-Inf

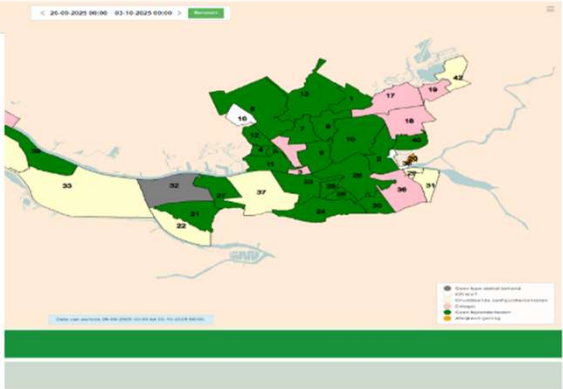
KPI-1 Behaalde gemaalcapaciteit bij volledige bassin vulling
Datagaten op 60 minuten

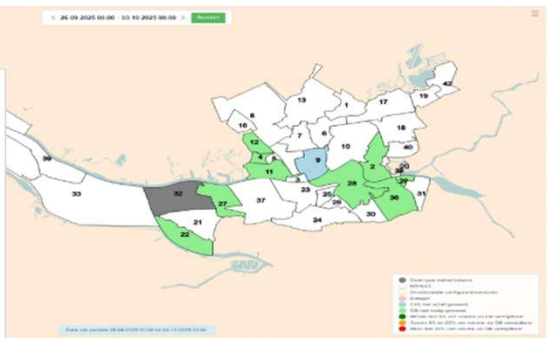
KPI-3 Overstortgebeurtenissen op basis van bassinpeil
Datagaten op 60 minuten

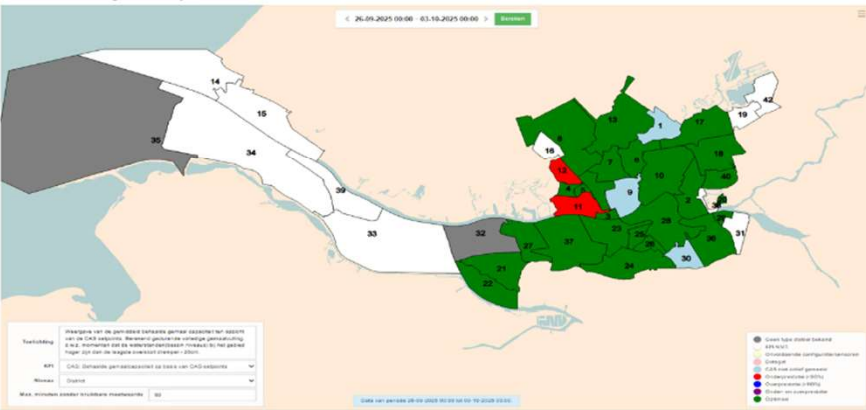
KPI-4 Prestatie analyse: Basischecks, nu voor Instroom oppervlaktewater
Datagaten op 60 minuten

KPI-6 60 minuut Vermijdbare emissie OB

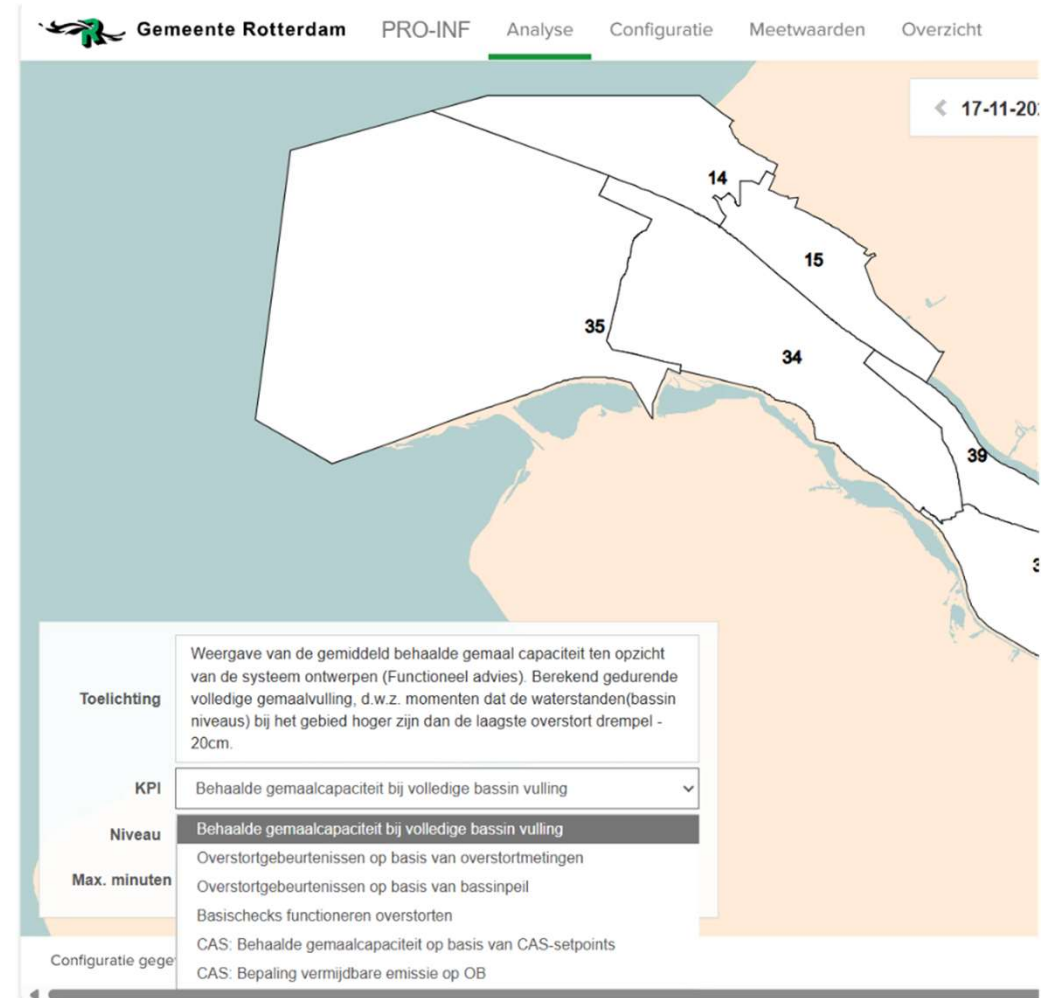
KPI-5 Prestatie analyse: Cas setpoints en werkelijk debiet
Datagaten op 60 minuten

art?	Onderprestatie < 95%	Directe oorzaak	Oplossing-aanpassing
		Pomp haalt beoogd verzet niet.	Cas Setpoint omlaag
		Pomp haalt beoogd verzet niet.	Cas Setpoint omlaag
nummer: 0012			
naam: Spaanse Polder			
waarden			
	877%		
	KPI N.V.T.		
	1013%		
	KPI N.V.T.		
gekleurd in kaart			

CAS-KPI's en trends in Pro-Inf

- Trends van niveau, fase, setpoint, debiet
- Wat is de afwijking van de gemeten afvoer van het gemaal t.o.v. CAS-setpoint?
- Afvlakken: hoeveel dwa-dagen waren er en was de functie afvlakken actief?
- Hoeveel m³ van OB-afvoer had eigenlijk nog in het stelsel gepast?
- Heeft bij gemeten neerslag CAS-sturing kleinere emissie dan vaste capaciteiten?
(in ontwikkeling)

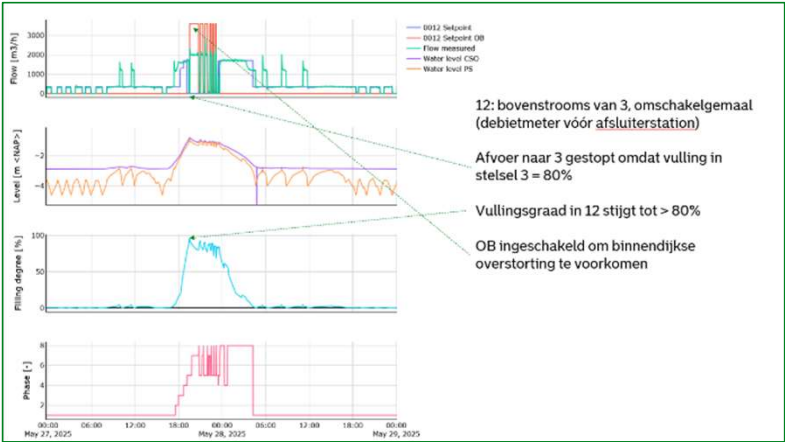

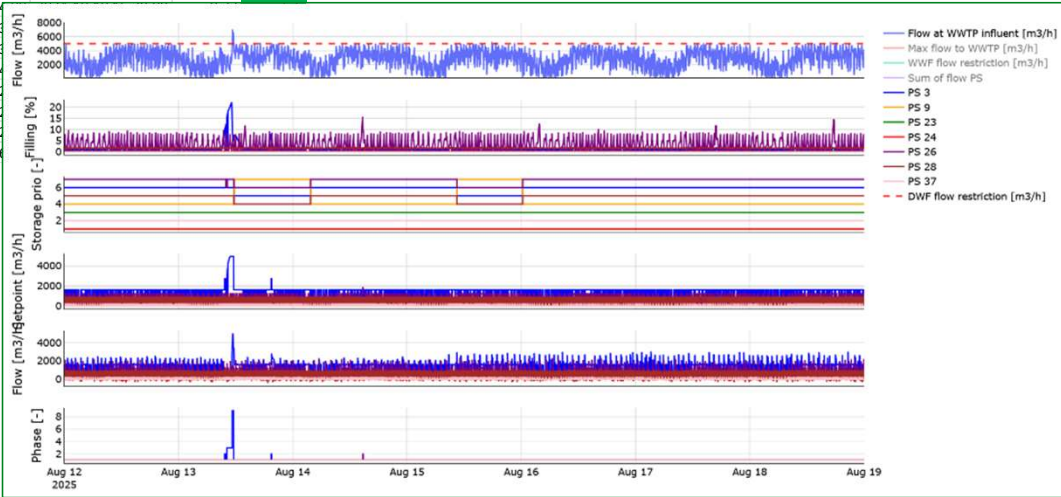
Specifieke analyses

Fase	Start	Eind	Duur (dagen)	Duur (uren)
9	2024-07-08 19:23:00	2024-07-09 03:11:00	0.33	7.8
8	2024-07-09 23:02:00	2024-07-10 04:12:00	0.22	5.2
8	2024-07-12 14:06:00	2024-07-13 02:03:00	0.50	12.0
9	2024-07-15 16:38:00	2024-07-16 01:26:00	0.37	8.8
9	2024-07-18 17:13:00	2024-07-18 23:42:00	0.27	6.5
9	2024-07-21 10:19:00	2024-07-21 16:10:00	0.24	5.9
9	2024-08-16 11:18:00	2024-08-16 16:21:00	0.21	5.1
8	2024-08-20 19:54:00	2024-08-21 00:12:00	0.18	4.3
9	2024-08-23 15:38:00	2024-08-23 20:17:00	0.19	4.7
8	2024-09-11 05:49:00	2024-09-11 11:43:00	0.25	5.9
8	2024-09-11 23:41:00	2024-09-14 17:14:00	2.73	65.6
9	2024-09-26 06:46:00	2024-09-26 13:52:00	0.30	7.1
8	2024-09-27 19:53:00	2024-09-30 03:05:00	2.30	55.2
8	2024-09-30 19:01:00	2024-09-30 23:38:00	0.19	4.6
8	2024-10-01 13:04:00	2024-10-01 17:29:00	0.18	4.4

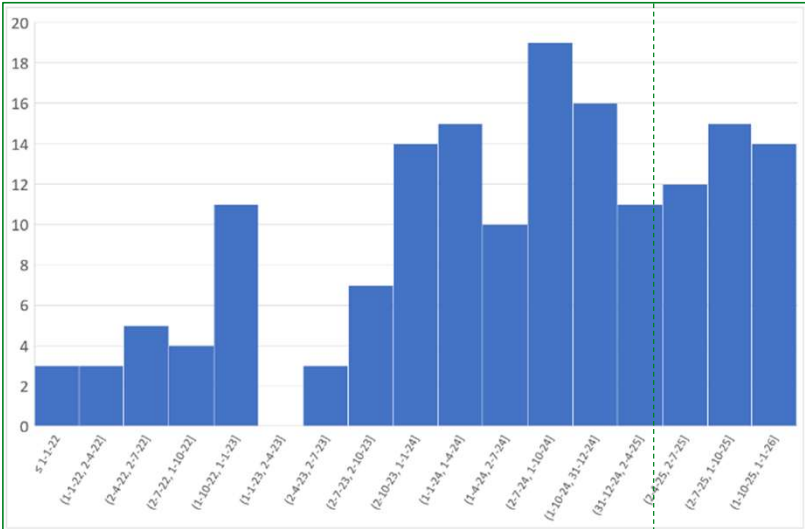
Analyse ledigingsduur

Analyse rwa-functioneren

Grafiek voor analyse functioneren afvlakken

Histogram gemaalstoringen / 'jobs'

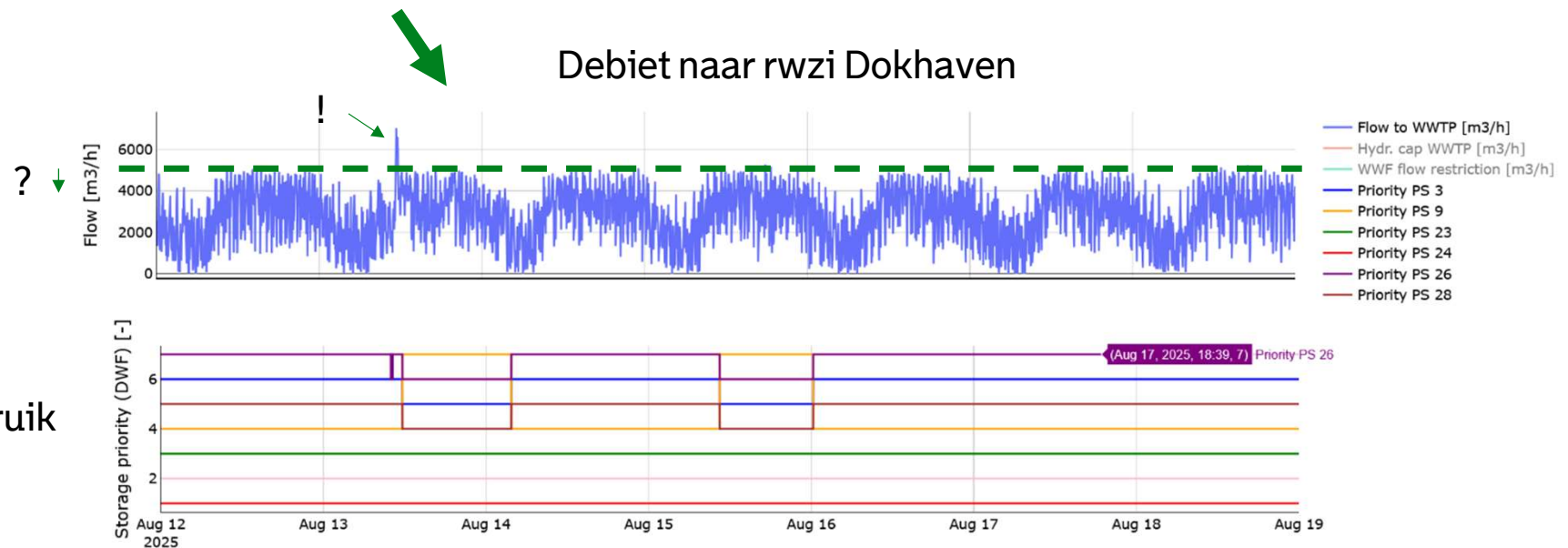
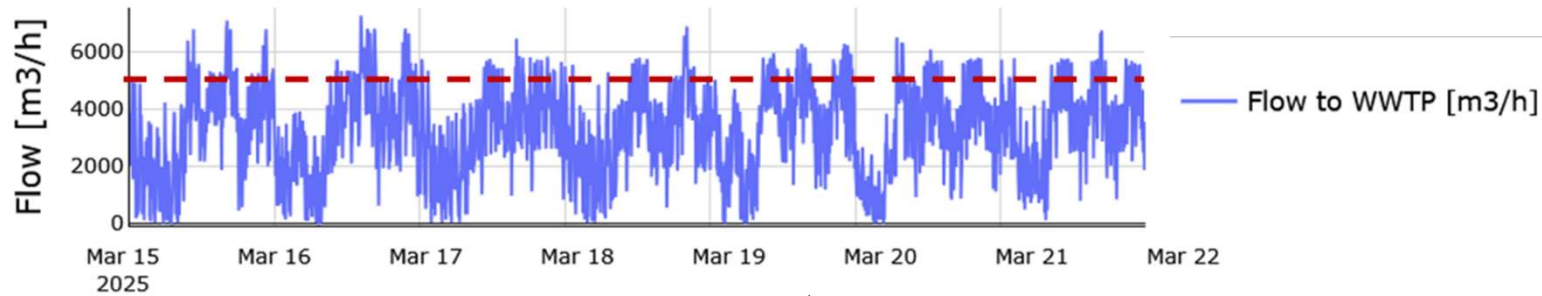

Hoe functioneert CAS 2.0 nu echt?

Monitoring en lessen uit anderhalf jaar CAS 2.0 | Erik Liefing | 26 november 2025 Rotterdam.

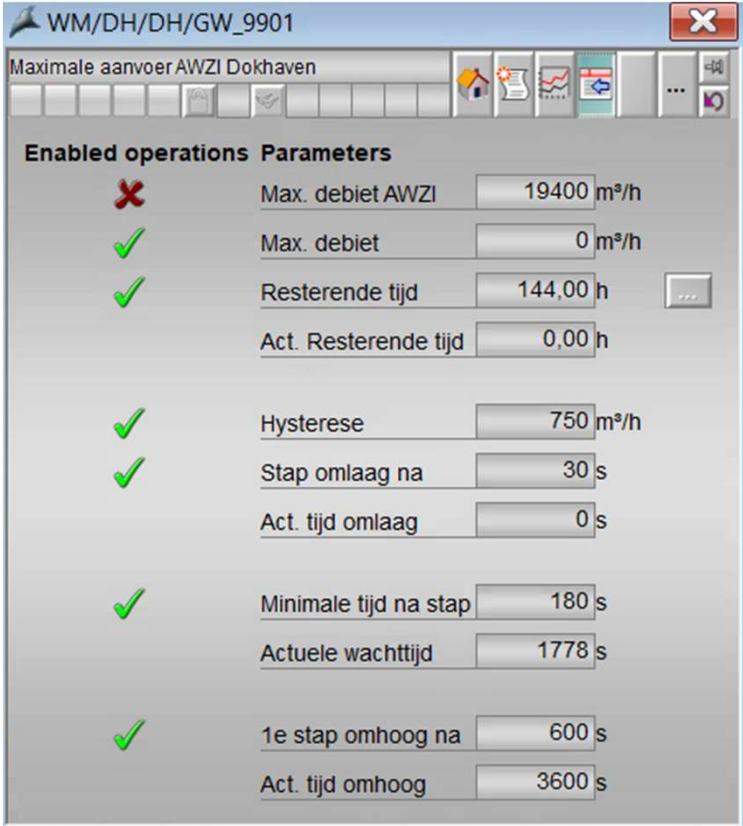
Dwa-afvlakking – situatie voor en na inschakelen afvlakking

Prioritering van gebruik
stelselberging

Debietbegrenzing rwzi Dokhaven bij rwa

- Beperking debiet tijdens rwa: max. 19.400 m³/h
- Terugtoeren / afschakelen volgorde gemalen: 0037, 0028, 0009, 0024, 0023, 0003, 0026
- Tijd per stap 180 seconden

Enabled operations	Parameters
✗	Max. debiet AWZI 19400 m ³ /h
✓	Max. debiet 0 m ³ /h
✓	Resterende tijd 144,00 h
	Act. Resterende tijd 0,00 h
✓	Hysteresis 750 m ³ /h
✓	Stap omlaag na 30 s
	Act. tijd omlaag 0 s
✓	Minimale tijd na stap 180 s
	Actuele wachttijd 1778 s
✓	1e stap omhoog na 600 s
	Act. tijd omhoog 3600 s

Stappen debietbegrenzing rwzi Dokhaven

WM/DH/DH/GW_9901

Maximale aanvoer AWZI Dokhaven

Enabled operations	Parameters	Niveau 0 (max-min)	Niveau -1 (max-min)	Niveau -2 (max-min)	Niveau -3 (max-min)	Niveau -4 (max-min)	Niveau -5 (max-min)	
✓	0026 Zuiderparkw	4227 - 4227	4227 - 4227	4227 - 4227	4227 - 4227	4227 - 4227	4227 - 4227	m³/h
✓	0003 Heemraadspl	7200 - 7200	7200 - 7200	7200 - 7200	7200 - 7200	7200 - 7200	7200 - 7200	m³/h
✓	0023 Wolphaertsb	4732 - 4732	4732 - 4732	4732 - 4732	4732 - 4732	4732 - 4732	4732 - 4732	m³/h
✓	0024 Everlo	2100 - 2100	2100 - 2100	2100 - 2100	2100 - 2100	2100 - 2100	2100 - 1100	m³/h
✓	0009 Westersinge	2160 - 2160	2160 - 2160	2160 - 2160	2160 - 1600	1080 - 500	0 - 0	m³/h
✓	0028 Pretorialaa	3200 - 3200	3200 - 1500	1200 - 900	0 - 0	0 - 0	0 - 0	m³/h
✓	0037 Waalhaven	1200 - 900	210 - 210	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	m³/h

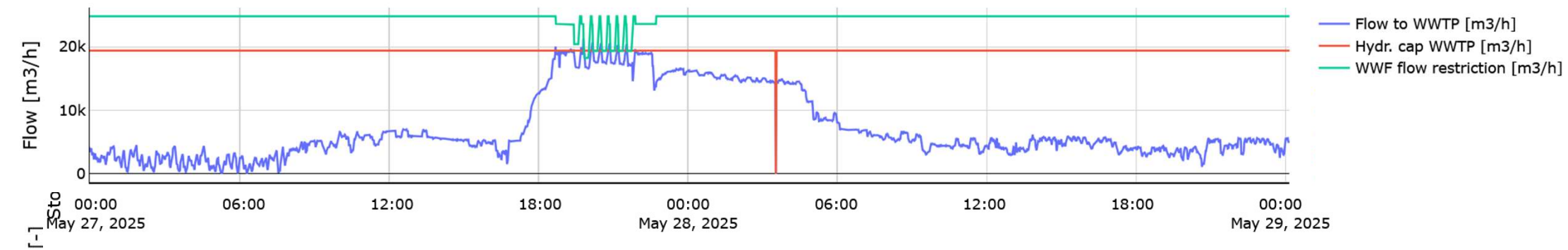
(normale bedrijfstoestand)

Hydraulische grens rwzi Dokhaven: 19.400 m³/h

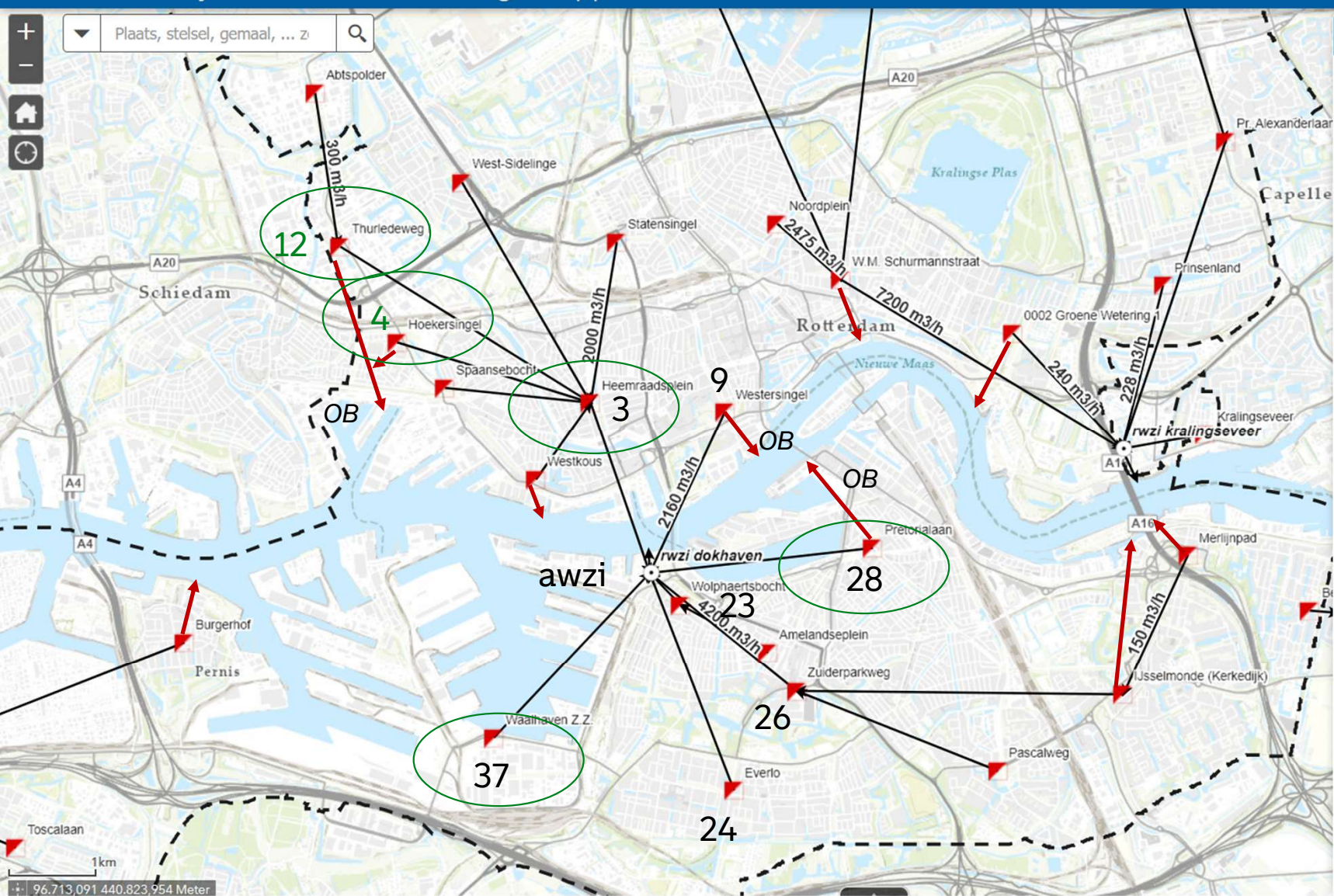
Theoretische aanvoer eindgemalen zonder beperking: 24.800 m³/h

Neerslaggebeurtenis 27 mei 2025

15 mm tussen 16:00 en 21:00

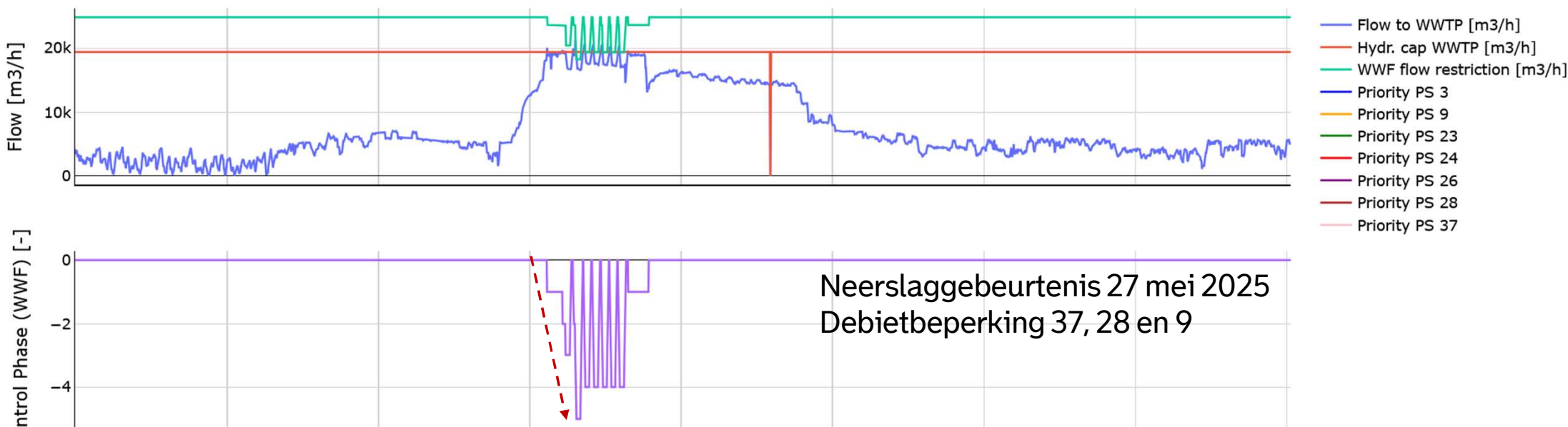

Lijst met lagen

- ☒ Districtsgemaal
- ☒ Rwzi
- ☐ Gemaal
- ☐ Inprikkend gemaal derden
- ☒ Afvoer districtsgemaal
- ☐ Afvoer overstortbemaling
- ☐ Afvoer tijdens rwa-bedrijf
- ☐ Afvoer tijdens ob-bedrijf
- ☐ Bemalen verbinding
- ☐ Persleiding
- ☐ Afsluiter
- ☐ Vrijvervalverbinding
- ☐ Overstort
- ☐ Uitlaat
- ☐ Stelsel
- ☐ Strengberging
- ☐ Districten
- ☒ Gemeentegrens

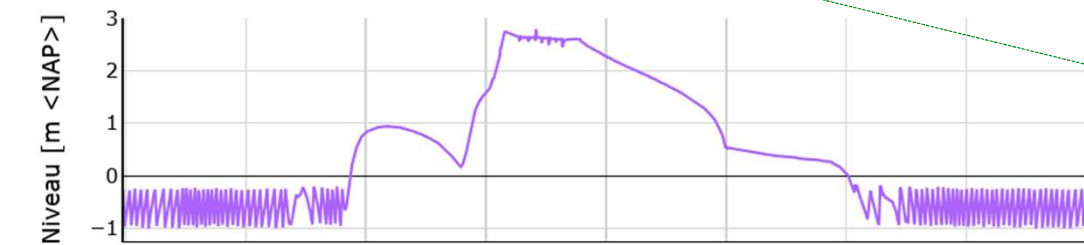
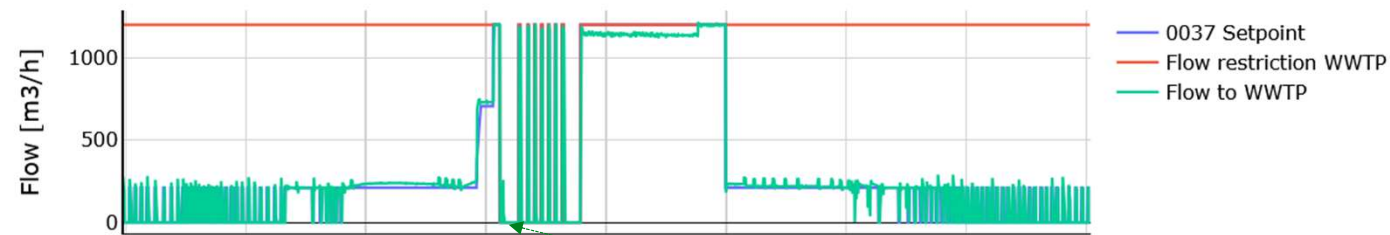
WM/DH/DH/GW_9901

Maximale aanvoer AWZI Dokhaven

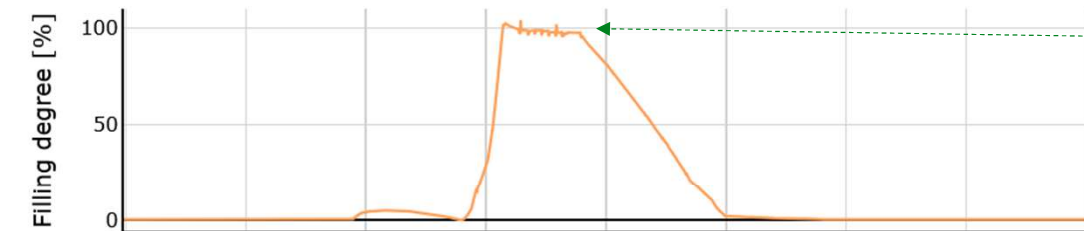
(Waarden stapfunctie naderhand nog gefinetuned)

Enabled operations	Parameters	Niveau 0 (max-min)	Niveau -1 (max-min)	Niveau -2 (max-min)	Niveau -3 (max-min)	Niveau -4 (max-min)	Niveau -5 (max-min)	
✓	0026 Zuiderparkw	4227 - 4227	4227 - 4227	4227 - 4227	4227 - 4227	4227 - 4227	4227 - 4227	m³/h
✓	0003 Heemraadspl	7200 - 7200	7200 - 7200	7200 - 7200	7200 - 7200	7200 - 7200	7200 - 7200	m³/h
✓	0023 Wolphaartsb	4732 - 4732	4732 - 4732	4732 - 4732	4732 - 4732	4732 - 4732	4732 - 4732	m³/h
✓	0024 Everlo	2100 - 2100	2100 - 2100	2100 - 2100	2100 - 2100	2100 - 2100	2100 - 2100	m³/h
✓	0009 Westersinge	2160 - 2160	2160 - 2160	2160 - 2160	2160 - 2160	1080 - 500	0 - 0	m³/h
✓	0028 Pretorialaa	3200 - 3200	3200 - 3200	3200 - 1200	0 - 0	0 - 0	0 - 0	m³/h
✓	0037 Waalhaven	1200 - 1200	700 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	m³/h

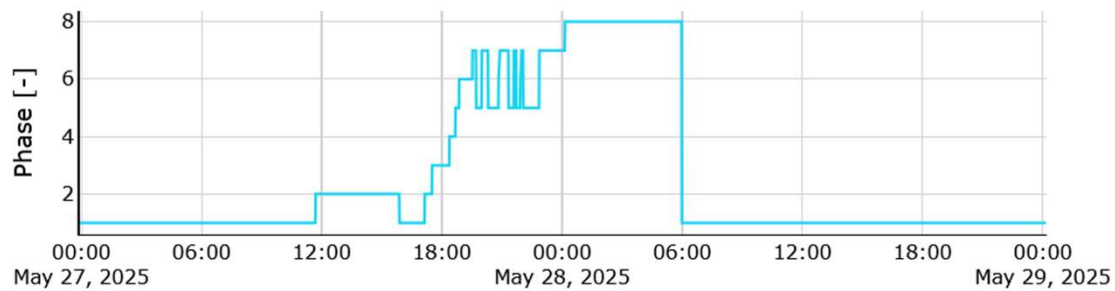

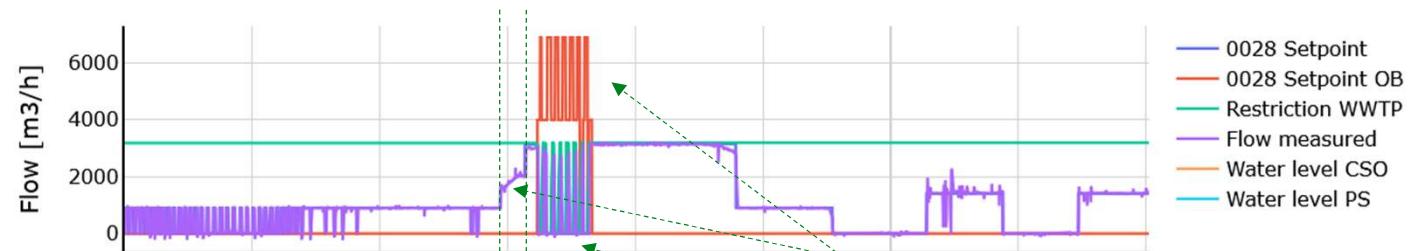

37: buitendijks
Afvoer awzi = 0 m³/h
(Rwa debietbeperking)

Niveau > 100%
Overstorting op Maas

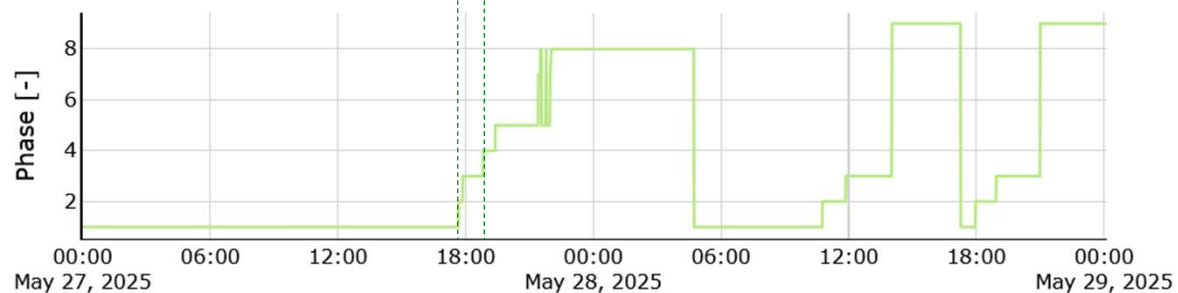
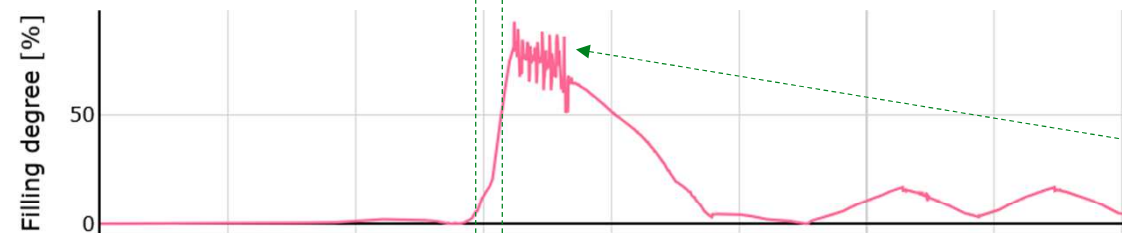
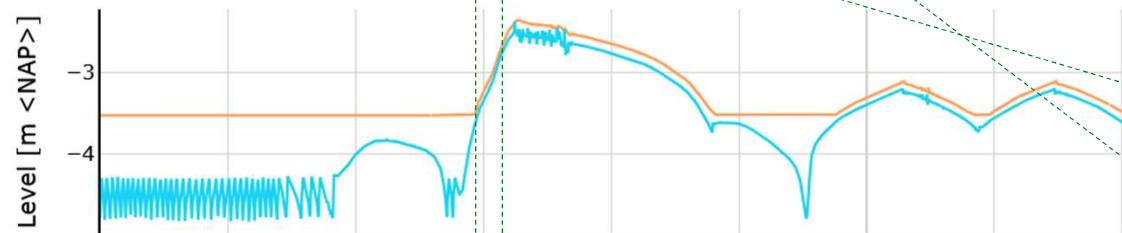
28: beschikt over OB

'Gematigd' optoeren

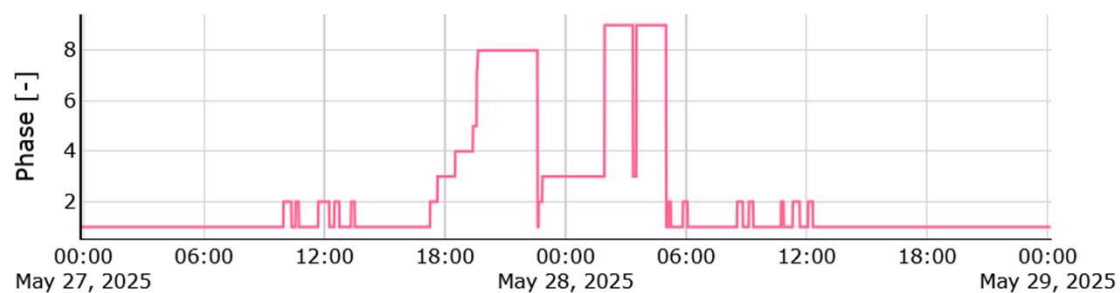
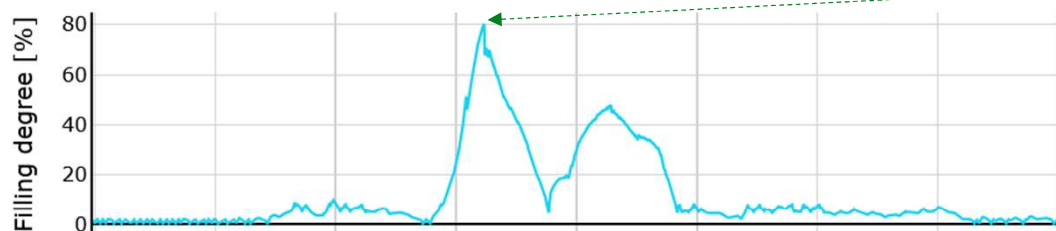
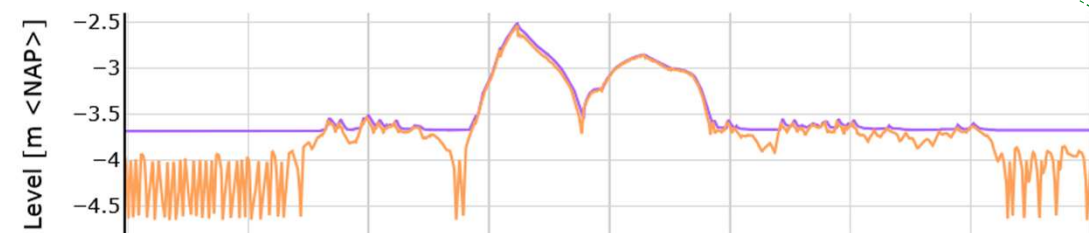
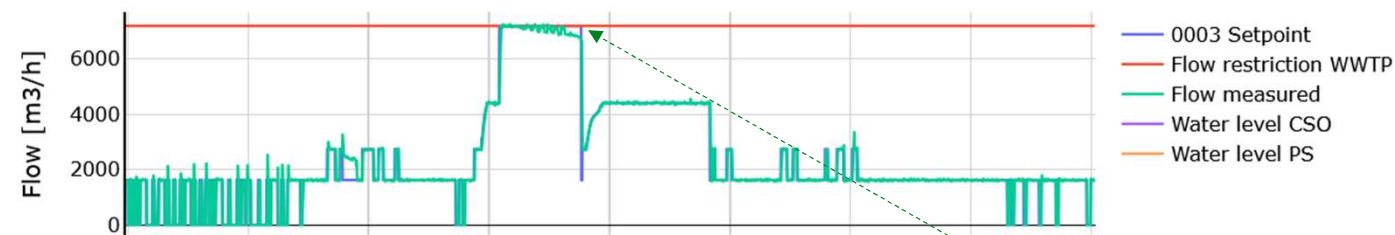
Afvoer naar awzi = 0 m³/h

OB naar Maas ingeschakeld
om binnendijkse overstorting
te voorkomen

'Instabiliteit' doordat de
procesafsluiters de regeling
niet bij kunnen houden

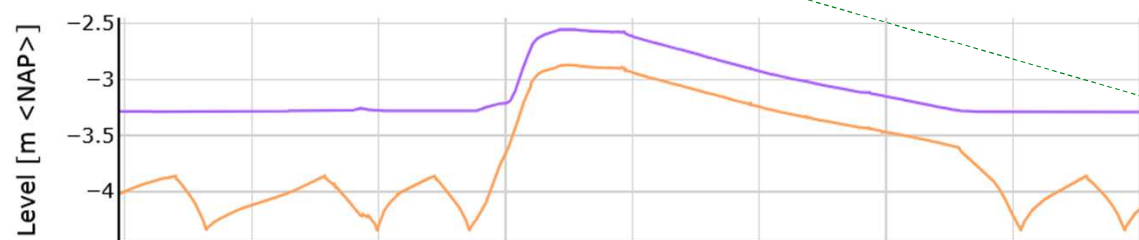
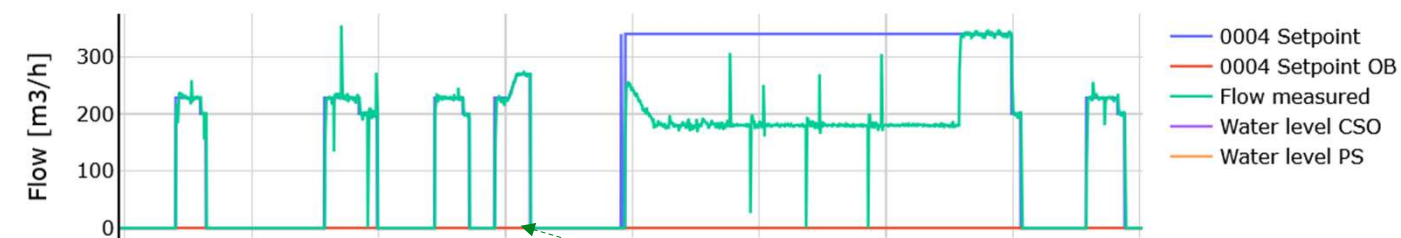

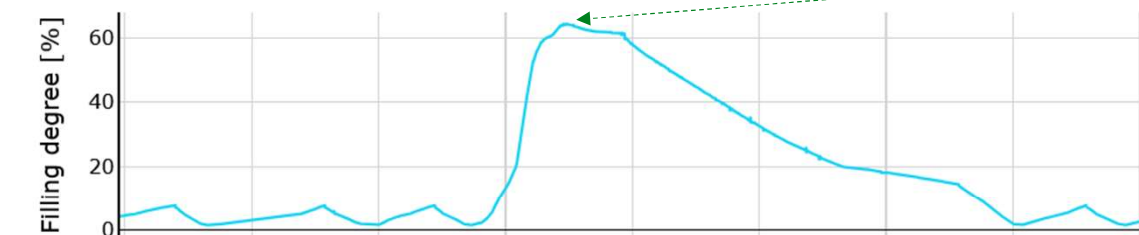
3: eindgemaal zonder OB
Geen debietbeperking

Bovenstroomse gemalen uitgeschakeld
bij 70% vulling (11) en 80% vulling (4, 12)
om binnendijkse overstorting
te voorkomen

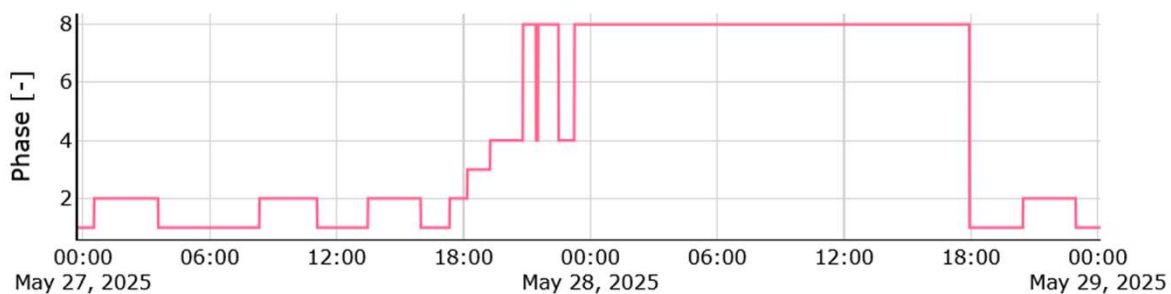

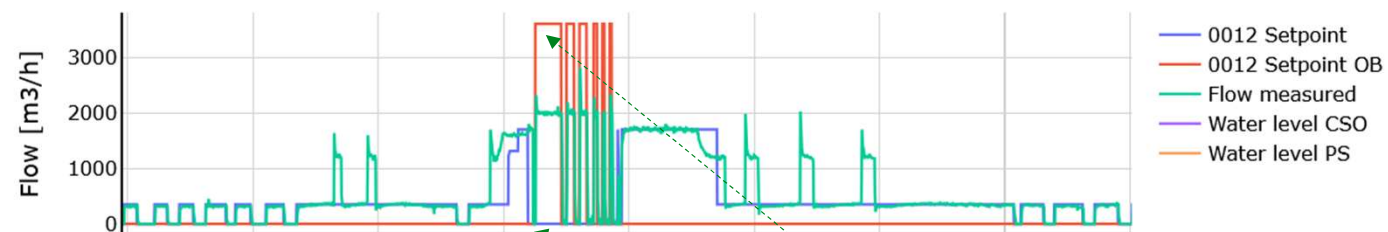
4: bovenstrooms van 3, omschakelgemaal
(debietmeter vóór afsluiterstation)

Afvoer naar 3 gestopt omdat vulling in
stelsel 3 = 80%

Vullingsgraad in 4 blijft < 80%; geen
OB ingeschakeld

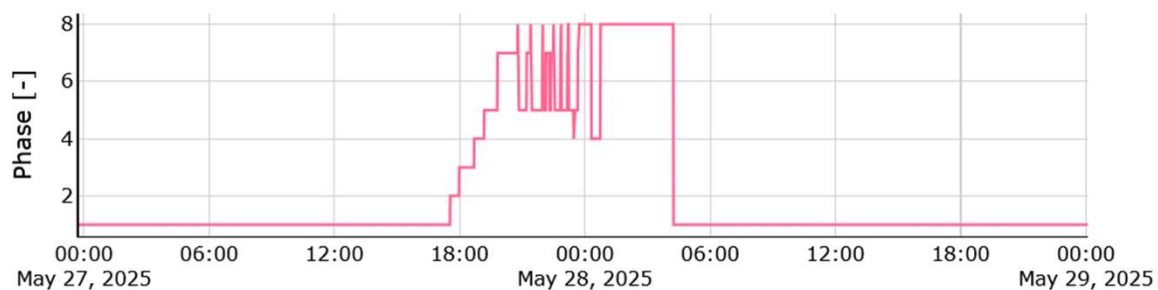
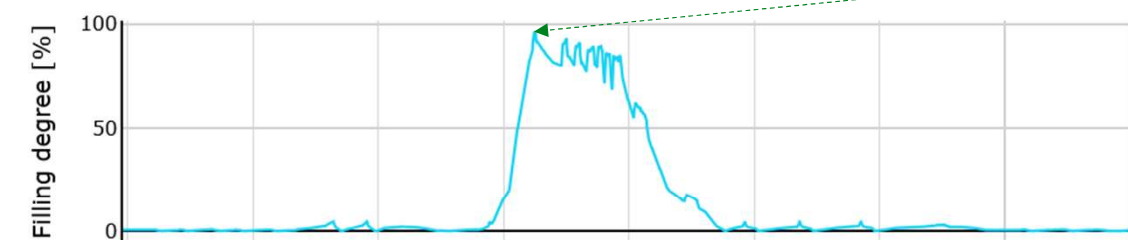
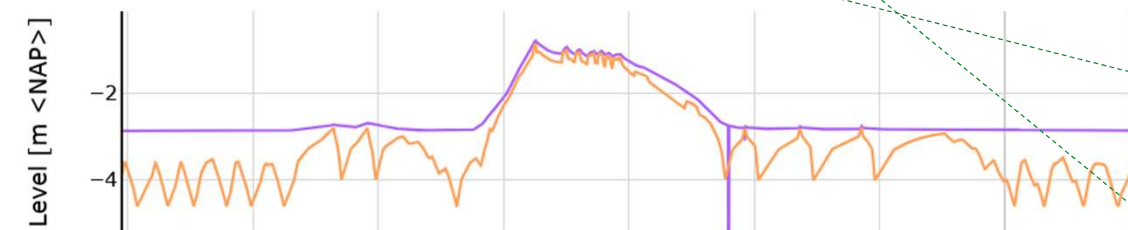

12: bovenstrooms van 3, omschakelgemaal
(debietmeter vóór afsluiterstation)

Afvoer naar 3 gestopt omdat vulling in
stelsel 3 = 80%

Vullingsgraad in 12 stijgt tot > 80%

OB ingeschakeld om binnendijkse
overstorting te voorkomen

A control room with multiple computer monitors displaying data and charts. The monitors are arranged in a row, and the room has a large window in the background. The text "Lessen uit anderhalf jaar CAS 2.0." is overlaid on the image in a large, white, sans-serif font.

Lessen uit anderhalf jaar CAS 2.0.

Systeem nog niet overal klaar voor CAS

Gemaalsoftware, aansturing afsluiters, ontbreken regelaar, debietmeter, sleutelschakelaar, ...

Wateroverlast, absoluut stelsel, oppervlaktewatersysteem te krap, ...

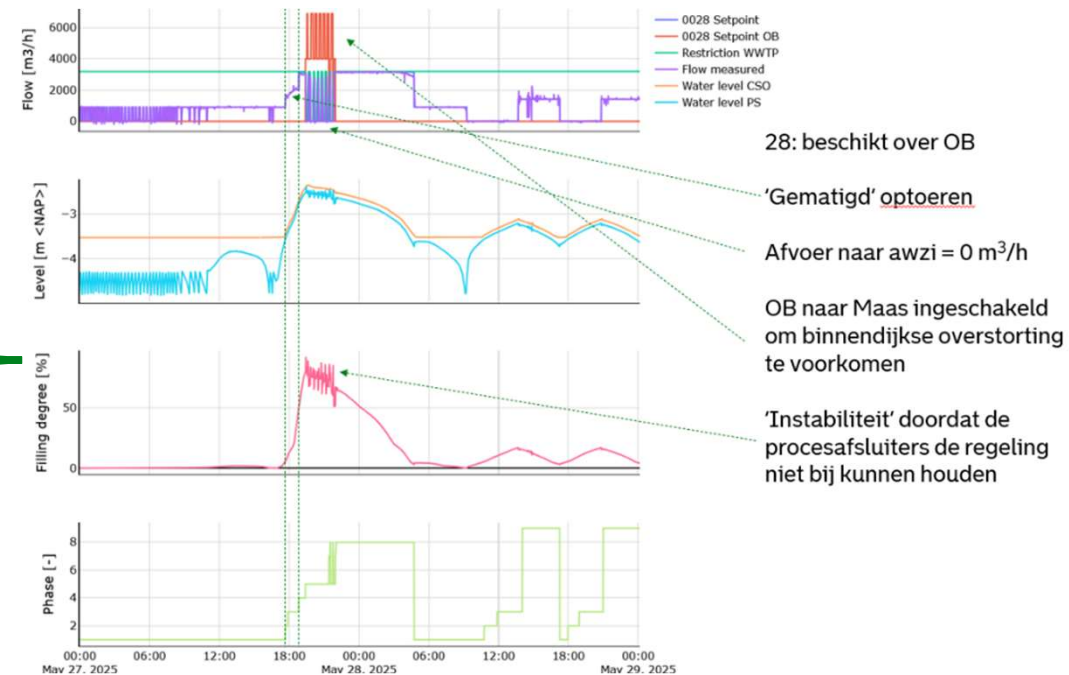
Les: eerder in ontwerp meer gebruik maken van ervaringen procesbeheerders en Uitvoering Werken!

Gemaal	Ontvangend	Cap [m ³ /h]	Reden schrappen gemaal uit CAS
67	8	90 (324)	Aangenomen gemaalcapaciteit niet aanwezig
69	7	(601)	Geen debietmeter aanwezig
311	3	180	'Microgemaal', automatisch aansturen technisch lastig
314	311	25	'Microgemaal', automatisch aansturen technisch lastig
415	11	240	Automatisch aansturen technisch lastig
512	23	105	'Microgemaal', automatisch aansturen technisch lastig
528	23	185	'Microgemaal', automatisch aansturen technisch lastig
703	29	28	'Microgemaal', automatisch aansturen technisch lastig
704	29	25	'Microgemaal', automatisch aansturen technisch lastig
16/5627	926	300	Bekende probleemlocatie wateroverlast bij gemaal
411	3	418	Absoluut stelsel, afblijven
385	9	225	Problemen met wateroverlast (i.h.b. bij hoogwater Maas)
672	24	65	Kritisch gebied, moet altijd kunnen blijven afvoeren

Eenvoudige regels → complex gedrag

Afvoer naar rwzi maximeren
Bij hogere waterstanden hoger afvoerdebiet
Vorrang voor binnendijkse gemalen zonder OB
Inprik aftoeren als ontvangend stelsel vol staat
OB inschakelen bij 80% vulling
Setpoint moet technisch kunnen
Na elke stap een bepaalde vertraging
Afsluiters bij dwa naar binnen, bij rwa naar buiten
Als neerslag wordt verwacht, blijft OB langer aan
Rwa-max: hemelwatergemalen en buitendijks uit
...

80/20-regel voor niet-standaard situaties

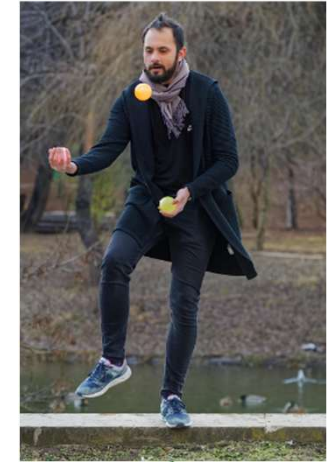
Wat als ...

- de stroom/communicatie uitvalt?
- werkzaamheden in het gemaal?
- pomp langere tijd buiten bedrijf?
- afsluiter in storing?
- werkzaamheden in het rioolstelsel?
- noodstop vanuit de rwzi?
- nieuwe softwareversie wordt 'ingeschoten'?
- persleidingbreuk?
- langere tijd onderprestatie van gemaal?
- oppervlaktewatergemaal op dezelfde persleiding / debietmeting?
- gemaalrenovatie?
- ...

Procesbeheerders met
'Fingerspitzengefühl'
hielden alle ballen in
de lucht

'Domme' regel-
gebaseerde sturing
doet dat niet meer

Wat nu?

Regelgebaseerde sturing beter dan AI?

Tot nu toe lukt het ons om te herleiden wat er is gebeurd en waarom
(Complex gedrag herleid tot de onderliggende sturingsregels)

→ Nieuwe inzichten over CAS en over het systeem

- Aannames in het ontwerp klopten niet
- Hier en daar een foutje in de code
- Gemaalregelaar niet altijd optimaal
- Dwa- en rwa-belasting anders dan aangenomen / berekend

Door inzichten mogelijk om aanpassingen in de regeling te doen
(correcties, finetuning)

CAS met open, regelgebaseerd ontwerp leidt tot meer inzicht en maakt
gerichte verbeteringen mogelijk, i.t.t. zelflerende black box

Zoeken naar de balans

- Beperkt aantal functies/regels
- Begrijpelijk
- Beheersbaar

- Uitgebreide functionaliteit
- Complexiteit
- Afnemende beheersbaarheid

A photograph of a running track on a foggy day. The track is reddish-brown with white lane markings. In the foreground, the numbers '3' and '4' are painted on the track surface. The background is hazy and indistinct.

*Een goed ontwerp is pas het
vertrekpunt.*

*Neem ruim de tijd voor
implementeren, testen,
monitoren en inregelen.*

*'De menselijke factor' is
belangrijker dan de techniek*

(ook bij CAS 2.0, duh)

Bedankt voor uw aandacht.

Erik Liefting.

Adviseur stedelijk water.

0618976268 | e.liefting@rotterdam.nl | erik.liefting@urbanwater.nl.

Gemeente
Rotterdam